

BYL JEDNOU JEDEN STARÝ ČLOVĚK A TEN MĚL JED-
noho synka; že byl ale již velmi starý a přitom chudobný,
nemohl synka svého déle živiti. – Jedenkrát, když se nad
svojí psotou rozčapobil, oslovil svého synka takto: „Synku,
muoj synku, vidíš, že som ja už velmi starý, robiť viac ně-
vládzem, žobrať sa hanbím a zagazdovaného nič němám. –
Ty si už odrástol, musíš si ty sám už do sveta poživnosť
hľadať a u dakoho slúžiť.“

„No veru, muoj drahý otče,“ odpoví mu syn, „to ja uzná-
vam a dávno som už na to myslel. Vďačně ja puojďem do
služby, lebo krem toho by som rád do sveta ísť.“

Po krátkém čase vybral se starý otec i se synkem na cestu.
Jakkoli stár, chtěl přece synka svého přes hory a lesy do té
služby dovésti. I šli tedy spolu, až přišli jednoho dne do
hustého lesa, ke skále, na níž viděli jednoho samotného člo-
věka seděti a čísti z veliké knihy. – To byl černokněžník.

„Pánboh daj šťastia!“ pozdravili ho pocestní.

„Pánboh daj i vám; kděže iděť, starý otče?“

„Vedíem tuto synka do sveta a rád by som dáku službu
mu vyhľadal, aby sa dač naučil,“ odpověďel starý.

„Kděže buděť synka vodit do sveta, nahajtě ho pri mně“ –
pravil mu černokněžník.

„A či ho prímetě?“ s radostí zvolal stařec.

„Ej veru ho prímem, budě mi posluhovať. Ale čože mi za
to dátě, keď ho aj učit buděm?“

„Ach čože by vám dal, veď som ja chudobný otče, němám
sám, čo bych do úst položil,“ – pokrčil rameny starý.

„No vietě čo,“ řekl černokněžník, „za seděm rokou ho
buděm u mňa držať a buděm ho učit, ale o seděm rokou
príděť, ak si ho poznátě, budě váš, ale ak nie, tak si ho ja
na večnosť zadržím!“

„No dobre,“ praví starý otec, „keď je už tak, nach budě“ – ale sám u sebe si myslil: „Čože by to bola za robota, aby som si o sedem rokou syna neveděl poznať?“ Nechal tedy synka ve službě u černokněžníka a sám se odebral domů. – Doma se mu to ovšem v hlavě rozleželo a ustavičně si myslel, jak on synka pozná a proč by ho neměl poznati, a konečně ho napadal strach, že ho snad přece nepozná. No ale nechme ho, stařečka, a ohlédněme se po synkovi.

Černokněžník se prvně synka ptal, zná-li čítat, ale věru mu synek pravdu pověděl, řka, že nezná.

„No, keď něznáš, dám ti robotu!“ řekl mu černokněžník a zavedl ho do jedné jeskyně. – V jeskyni byly dvě jizby; v jedné viděl synek pokrytý stůl pro dvě osoby a jídlo připravené, v druhé jizbě bylo plno kněh: „Tuto, či vidíš tieto velké knihy, buděš ich od prachu obmetať. – Keď sa ti dakedy táto robota zunuje, zazvoň na tento zvonček, a pribnú ti chlapci s tēbou hrať. Oni ti budú pískať, spievať, veselé kúsky vyvádzať, a muožeš s nimi hrať do vuole.“ – Po těch slovech sedli spolu ke stolu, a když se najedli, černokněžník odešel někam na daleké cesty a synek pustil se do vykázané mu práce.

Když ten milý synek ty knihy den jak den od prachu čistil, bývala mu ovšem dlouhá chvíle — a tu on nezazvonil na zvoneček, ale rozevřel jednu knihu po druhé, díval se do nich a pomalu učil se čítat, až se i naučil. – Jak uměl čítat, tu si potom z kněh vyčítal všechny černokněžníkovy čarodějstva.

Když po roce černokněžník domů se vrátil a knihy v pořádku viděl, pochválil ho za jeho pořádnost a daroval mu dukát. – Synek ale prosil, či by směl na krátký čas bídného otce navštívit a ten peníz mu donésti. – Odpustil ho černokněžník, aby otce navštívil. – S radostí běžel milý syn k svému starému otci a našel ho doma na lavici seděti, velmi zamysleného. – „Eh otče muoj, čože tak dumátě?“ ptal se ho.

„Oj muoj synku,“ odpoví mu stařec, „akže by som nĕdumal, veď sa ja bojím, že ťa za sedĕm rokou nĕpoznám!“

„Eh zato sa nĕtráptĕ; keď ma prídĕtĕ poznávať, tak ma ĕernokňažník na holuba spraví, ale ja si sadnĕm s druhými holubami na strechu a budĕm v tretom radĕ sedieť. Tak len dobre pozorujĕtĕ, keď uvidíte, že má dajedon holub krídlo ovesenuo, to muožitĕ vedieť, že to ja budĕm, a len na toho ukážitĕ.“

Starý otec se tedy uspokojil a synek zase nazpĕt k ĕernoknĕžníkovi se odebral. – Sotvaže se navrátil, ĕernoknĕžník odešel opĕt na cesty a on zůstal při knihách sám. Āistil je jako předtím, přitom pilně v nich ĕítaje. – Āernoknĕžník byl po každĕ, když ze svĕta se vrátil, se svým sluhou velmi spokojen.

Minulo sedm let: starý otec vzal si do ruky vatrál¹ a šel kulhaje k ĕernoknĕžníkovi pro svého syna. – „No, prišol som si pre syna!“ pravil, přijda na místo.

„Nože no,“ odpoví ĕernoknĕžník, „sedĕm rokou minulo, prauda; no tak si ho vezmitĕ, ak si ho poznátĕ, tamto, hľa, sedí na streche! Ale ak si ho na prvý raz nĕpoznátĕ, zostanĕ pri mnĕ.“ – Starý otec opřel se o hůl, hledí na krdĕl² holubů na střeše sedících, hledí a poznává syna, a hle, už ho poznal.

„Aha“ – ukazuje radostně vatrálem na střechu, „tamto je muoj syn, ten krajný v tretom radĕ, ĕo to krídĕlce ovesil!“

„Prauda, prauda, uhádol stĕ“ – mrzutĕ propoví ĕernoknĕžník. – Když si ale otec syna prosil, aby mu ho tedy dal, tu se začal všelijak vymlouvati, že je holubem, že ho nemůže hned na ĕlovĕka spraviti, a že ho za krátký ĕas domů pošle. Muselĕ tedy starý otec bez syna domů odejíti, jakkoli mu to těžko bylo.

Āernoknĕžníka to velmi mrzelo, že má dáti synka nazpĕt, a kdož ví, co by byl s ním dělal, ale chytrý již syn vyhlídl si ĕas, a jak ĕernoknĕžník z domu odešel, tu vzal mu knihu,

¹ Tlustá hůl, co se jí oheň rozhrabuje. ² Hejno.

v níž měl všechny čarodějstva zaznamenaný, a dal se v úteky domů za starým otcem. Dohonil ho na cestě.

„Nuž muoj synku, či si sa vyslobodil?“ zvolal radostně starý otec.

„Ěj veru som už tu na slobodě, a ešte som mu i knihu vzal!“

„No len, synku, aby si za ňu draho nežaplatil,“ pravil otec starostlivě.

„Oj, čože by zaplatil, veď som ja väčší černokňažník ako on sám. Ale vietě čo, otče, strava nám vyšla, a ja sa preca len bojím, že ma ten černokňažník budě naháňať, tak sa ja urobím na peknú paripu³ a vy si na mňa sadnitě a chodtě ma tam do tej osady predávať. – Keď ma už predátě, vezmitěže mi dolu kantár⁴, lebo keď ho na mně zabudnětě⁵, nikdy sa viac nĕnavrátim.“

Spravil se tedy synek krásným koněm, otec si na něho vysedl a jel na něm do blízké osady, kde byl právě trh. Hned se kupci okolo něho sběhli a ptali se ho, za jakou cenu by koně toho chtěl dáti; on jim řekl: „Za štyri sto zlatých!“ – Ale se přece jen ten kuň zdál kupcům drahým býti, až tu přijde černokněžník; jak se na koně podíval, hned věděl, jaký to kuň.

„Čože stojí tá paripa, starý otče?“ ptá se hned.

„Oj veru ju od štyri sto zlatých nĕdám,“ odpověděl starý, který černokněžníka nepoznal.

„Ale či nĕspustítě nič?“

„Oj veru ani babku,“ ujišťoval starý otec.

„No, keď je tak, je tak, tu máťě štyri sto zlatých!“ – a černokněžník hned starci peníze do ruky položil. – Starý otec pustil se do počítání peněz, nevzpomněl na slova synkova, a černokněžník uchopil ho za uzdu, vyšvihnul se naň a ten tam ujížděl. — Byl náramně rozlítěn a přímo zamířil do nejbližší osady ke kovárně. „Kováču, kuj dvacentové podkovy a rozpálené pribíjaj tejto paripe!“ rozkazoval černokněžník,

³ Krásného koně.   ⁴ Uzdu.   ⁵ Zapomenete.

když byl u kovárny s koně slezl a za uzdu ho u studnice uvázal. – Kovář hned šel chystati si železo a černokněžník také šel do kovárny přihlížeti, aby se vše pořádně stalo. – Kůň zůstal venku sám a rád by se byl uzdy zprostil. Tu vyběhla z domu dívčina se džbánem pro vodu k studnici.

„Pekně ťa prosím, dioučička, povolže mi trochu kantár, buděm na těba všetským dobrým pametať“ – prosil kůň dívčinu.

„Eh vďačně ti to urobím,“ pravila dívčina, postavila džbán a uzdu mu povolila. – Jak mu ji povolila, sešuchnul si ji o sloup docela s hlavy, přetvořil se v holuba a mžikem zdvihl se do povětří. Děvče u studnice s podivením se ohlíželo po koni, ale černokněžník věděl již také, co se stalo, a dobře viděl holuba v povětří letěti. I udělal se jestřábem a za ním. – Ubohý holub, o málo, že by ho byl jestřáb ulapil, vtom viděl ještě včas v královském domě u okna seděti královskou dceru a co krásný zlatý prsten pustil se jí do lůna. – I zaradovala se velmi královská dcera nad tím prstenem, neboť byl překrásný, a hned běžela k svému chorému otci ukázati mu, jaký to prsten do lůna jí spadl. – Chorý král se tomu divil, ale také se z toho těšil, kvůli své milé dceři. – A co spolu o tom prstenu hovoří, oznamuje sluha, že se hlásí jakýs cizí lékař, který praví, že chorému králi zdraví navrátí. – Král dal hned toho lékaře k sobě zavolati a statečně ho přivítali, a to byl ten černokněžník. – Královská dcera hned se ho ptala, zdali by jí otce vyléčil.

„Veru by ho vyliečil,“ pravil černokněžník, oči nespůstěje s prstenu, který měla královská dceř na prstu, „veru by ho vyliečil, keby stě mi dali ten prstěň, čo máte na malom prstě.“ – Králova dcera nechtěla ho zprvu dáti, ale že otce svého milovala a že se bála, aby v té chorobě neumřel, slíbila, že mu ho dá, jestli jí otce vyléčí.

Černokněžník nepotřeboval mnoho léků, netrvalo to dlouho a král se cítil jako zdráv; černokněžník žádal o prsten. –

Tu jak mu ho z vděčnosti podávala, vypadl jí z ruky a v okamžení se na drobné zrnka prosové rozsypal. – V té chvíli se ale černokněžník v holuba přetvořil a začal zrnka zobati. Jedno ale královská dcera pristúpila⁶, a jak holub u její nohy se octnul, udělal se z toho zrnka jestřáb, holuba chytil a na kusy roztrhal. – Bylo po černokněžníku a jeho kunštech.

Z jestřába se ale udělal krásný mládenec, který se královské dceři poklonil a jí děkoval. – Král, který byl vše to s podivením pozoroval a vše si od něho vyprávěti dal, pravil mu konečně: „No, keď si ty veděl černokněžníka previesť a zmárniť, ja ti túto moju dcéru za ženu prisľubujem a po mojej smrti celé kráľoustvo ti nahám.“

Tak se i stalo. Synek vzal si královu dceru za ženu, starého svého otce si vyhledal a k sobě vzal, a tak žili dlouhá léta pospolu šťastně, a když jim otcové odumřeli, kralovali sami dále v svatém pokoji.

⁶ Postavila se naň.